

Årsmelding 2017

Froland
kommune

Kontrollutvalget

1. Innledning

Kontrollutvalget avgir med dette en samlet årsmelding for 2017. Denne skal gi et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet og de viktigste saker som er behandlet i året med kommentar. Kontrollutvalget avgir hvert år uttalelse til kommuneregnskapet, adressert til kommunestyret. Etter forskrift for kontrollutvalg, skal kontrollutvalget årlig rapportere om resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll. Bestemmelsen må ses i sammenheng med vedtatte planer og presenteres på denne måten for året 2017.

2. Kontrollutvalgets sammensetning

Kontrollutvalget velges av kommunestyret og skal på vegne av kommunestyret føre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen. Alle kommuner og fylkeskommuner er pliktig til å velge et kontrollutvalg. Kommunestyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget velges på nytt. Regler for valg av medlemmer til kontrollutvalget er fastsatt i egen forskrift. Det er strenge begrensninger i hvem som er valgbare til utvalget. Kommuneloven krever at minst ett av medlemmene skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Departementet har tolket det slik at dette gjelder ved konstituering. Kontrollutvalget i Froland kommune har fem medlemmer og en felles varaliste.

Medlemmer og varamedlemmer 2017:

Medlemmer	Varamedlemmer
Hans Olav Blakstad, leder	Solfrid Aas
Aadne K. Mykland, nestleder	Sigbjørn Boye
Iren Pernille Stahl Strand, medlem	
Marit Fosse Olsen, medlem	
Nils Hugaas, medlem	

3. Rammer for kontrollutvalgets arbeid

Etter Kommunelovens § 77 er kommunestyret pålagt å opprette et eget kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltning og de folkevalgte organ som kommunestyret har opprettet. Tilsynet og kontrollen skjer på vegne av kommunestyret. Kommunelovens § 77 slår fast:

"4. Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

5. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. "

Kontrollutvalgets oppgaver er i utgangspunktet gitt i kommuneloven § 77, og i forskrift om kontrollutvalg av 15.06.2004, men kommunestyret kan konkret be utvalget utføre særskilte tilsynsoppgaver på sine vegne. Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for mange oppgaver som vi vil komme nærmere inn på senere.

4. Opplæring og kurs

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Endret regelverk gjør det nødvendig å legge til rette for opplæring og kursvirksomhet for alle medlemmer av kontrollutvalget. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift. Slik opplæring og kursvirksomhet kan skje lokalt (høst og vårkonferanse i regi av Temark) eller gjennom sentrale tilbud. Kontrollutvalget inviteres blant annet årlig til landskonferansen for kontrollutvalg i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og Fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn. Dette er viktige samlinger for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er en arena der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet møtes, drøfter saker og arbeidsmetoder. Temark har arrangert to regionale konferanser for kontrollutvalgsmedlemmer i 2017. Dette for å øke og utvikle både nye og erfarne kontrollutvalgsmedlemmer sin kompetanse om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk.

5. Sekretariat

Kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Kommunen ble medeier av Temark fra 01.07.14 i forbindelse med etableringen av sekretariatet i Agder. Med oppdrag for 34 kommuner og fylkeskommuner i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark er Temark et av landets

største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har syv ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget er Sander Haga Ask.

Sekretariatet utreder, saksbehandler, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, samt vedtaksoppfølging. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

6. Revisjon

Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester med Aust Agder Revisjon IKS. Selskapet leverer revisjonstjenester til 11 kommuner i Aust-Agder, samt fylkeskommunen. Selskapet utfører hovedsakelig regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Hovedrevisor for Froland kommune er Ivar Aanonsen og Ketil Raknes er oppdragsansvarlig for regnskapsrevisjon. For forvaltningsrevisjon er det Kristian Fjellheim Bakke som er oppdragsansvarlig.

Kontrollutvalget skal påse at revisjonen av kommunen skjer på en betryggende måte. Det er derfor viktig at utvalget har god dialog med revisor og holder seg orientert om revisjonens arbeid. Kontrollutvalget gjennomfører sitt påseansvar ovenfor revisjonen ved blant annet at revisor fast orienterer i kontrollutvalgets møter om det pågående revisjonsarbeidet og presenterer den overordnede regnskapsrevisjonsstrategien.

7. Økonomi

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Det er sum for kontroll, tilsyn og revisjon som er vedtatt av kommunestyret. I denne posten ligger det kostnader til drift av kontrollutvalget, kjøp av sekretariattjenester og kjøp av revisjonstjenester.

Kontrollutvalget	Budsjett 2017	Regnskap 2017
Møtegodtgjørelse mv.	78 000	72 841
Kurs/opplæring inkl. reise	36 000	2 007
Andre kostnader (Inkl. selskapskontroll)	38 000	0
Sum KU	152 000	74 848
Sekretariat	91 000	90 600
Tilskudd revisjonsdistrikt	394 000	397 500
Sum kontrollvirksomhet	637 000	562 947

Kommentar: Totalt er det brukt kr. 562 947 som er et mindreforbruk på kr 74 053 Dette kommer i hovedsak av at det har vært lave utgifter til kurs og opplæring i forhold til budsjettet og at det ikke har vært noe forbruk på posten «Andre kostnader (inkl. selskapskontroll)». Kontrollutvalget iverksatte en selskapskontroll i 2017 for Agder arbeidsmiljø AS, men denne blir først levert mai 2018 og dermed vil være med på regnskapet for 2018.

8. Kontrollutvalgets arbeid – Møter og saker

Kontrollutvalget har i 2017 avholdt 4 møter og behandlet 23 saker.

Stortinget har vedtatt å oppheve kommuneloven § 77 nr. 8. Det innebærer at kontrollutvalget i likhet med andre folkevalgte organ som hovedregel skal holde åpne møter. Lovendringen trådte i kraft fra 01.07.2013.

Sakskart, saksdokumenter og protokoller legges løpende ut på kommunens og sekretariatets hjemmeside. Utvalget ønsker å ha oppdatert informasjon om kommunens virksomhet, og samtidig gjøre egen funksjon mer kjent. Administrasjonen har ved flere anledninger blitt invitert til kontrollutvalget for å orientere om forskjellige virksomhetsområder i kommunen.

Kontrollutvalget ønsker å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse. Rådmannen, representanter for rådmannen har deltatt på flere av utvalgets møter, noe kontrollutvalget oppfatter som en styrke i sitt arbeid.

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold utvalget er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven § 77 og forskrift om kontrollutvalg. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget kan etter anmodning fra kommunestyret, etter innspill fra innbyggere eller på eget initiativ ta opp forhold ved kommunens virksomhet, som kan knyttes til utvalgets tilsynsarbeid. Kontrollutvalget er også opptatt av hvordan kommunen følger opp rapporter fra andre tilsyn.

I det følgende har vi trukket frem noen av sakene som har vært behandlet i løpet av året 2017. Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroller er trukket ut som egne kapitler henholdsvis kapittel 9, 10 og 11.

- Kontrollutvalgets årsmelding 2016
- Revisors egenvurdering av uavhengighet
- Forvaltningsrevisjon Sosialtjenester
- Årsregnskap og årsmelding 2016 Froland kommune
- Årsrapport Skatteoppkreveren i Froland kommune 2016
- Samordnet tilsynskalender 2017
- Regnskap pr. 2. kvartal 2017
- Rutiner for å avdekke og håndtere misligheter
- Orientering om varslingsrutiner
- Budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2018
- Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2017
- Orientering om budsjett 2018 Froland kommune
- Statlige tilsyn Froland kommune 2017
- Prosjektplan selskapskontroll Agder Arbeidsmiljø IKS
- Møte og arbeidsplan 2018

9. Regnskapsrevisjon

Revisjon av årsregnskapet er en helt sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi. Dette er en viktig oppgave. Revisor er en uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontroller kan avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og revisor har en god dialog og god forståelse av sine oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

Revisjonen avgir en revisjonsberetning av kommunens årsregnskap til kontrollutvalget. I tillegg til avgitte beretninger og uttalelser mottar kontrollutvalget jevnlig i møter informasjon om utført regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget har gitt uttrykk for av å være fornøyd med arbeidet som blir gjort innenfor området regnskapsrevisjon og at de er fornøyd med måten revisjonen løser oppdraget på.

10. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig. Forvaltningsrevisjon er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsatte mål, og om ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Kontrollutvalget har vært delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. Kontrollutvalget er delegert myndighet til å bestemme hvordan avsatte ressurser til forvaltningsrevisjon skal benyttes, og revisjonen har gjennomført forvaltningsrevisjonen i henhold til faglige krav i løpet av valgperioden.

Selv om det er spesifikke krav til gjennomføring av en forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalget involverer seg i valg av problemstillinger, avgrensninger og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saksforhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden.

I den gjeldende Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019 er følgende prosjekter prioritert:

- *Sosialtjenester – Saksbehandlingsrutiner og internkontroll knyttet til tildeling av økonomisk sosialhjelp.*
- *Barnevern – Gjennomgang av rutiner og internkontroll i barnevernstjenesten. I tillegg til fokus på økonomistyring, herunder kjøp av private barnevernstjenester.*

I tråd med planen gjennomførte Aust-Agder Revisjon IKS forvaltningsrevisjonen Sosialtjenester i Froland kommune i 2017. Rapporten ble behandlet i kontrollutvalgets møte 18.09.2017 og kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

«Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten til orientering og innstiller til kommunestyret:

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport Sosialtjenesten Froland kommune til orientering og ber rådmannen følge opp revisjonens anbefalinger i rapporten om:

- *Å utarbeide et helhetlig internkontrollsystem som sikrer at rådmannen gjennom rapportering fra virksomhetene kan føre betryggende kontroll med kommunens forvaltning.*
- *At virksomhetsleder Velferd og avdelingsleder NAV Froland inntil det foreligger overordnede retningslinjer for internkontroll, utvikler og i utfyllende grad beskriver*

eksisterende rutiner og prosedyrer i tråd med de anbefalinger som følger av COSO og forskrift om internkontroll

- *Å sette inn tiltak som sikrer at vedtak oppfyller de formelle krav med hensyn til tjenestemottakers rett til dokumentinnsyn.*

Kommunestyret ber om at rådmannen rapporterer skriftlig tilbake til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen mai 2018.

Kommunestyret vedtok enstemmig kontrollutvalget innstilling.

11. Selskapskontroll

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll. Kontrollutvalget bør følge med på kommunestyret sine saker knyttet til valg av organisasjonsformer, og vurdere om saksutredningene har belyst kontroll og tilsynskonsekvensene av de ulike valgene. I selskapene som kommunen eier, har kontrollutvalget rett til å ha en representant til stede på generalforsamlingen og lignende organ.

I den gjeldende plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019 er følgende prosjekter prioritert:

- *Agder arbeidsmiljø IKS*
- *Konsesjonskraft IKS*

Kontrollutvalget vedtok i tråd med planen å starte en utvidet selskapskontroll Agder arbeidsmiljø IKS i samarbeid med kontrollutvalgene i Arendal kommunen og Aust-Agder fylkeskommune. Rapporten som forventes til behandling mai 2018 vil besvare hvorvidt selskapet drives i tråd med virksomhetens formål og Froland kommune sikrer at eierstyring og ledelse gjøres i samsvar med føringer og anbefalinger.

12. Konklusjon og avsluttende kommentarer

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017 legges med dette frem for kommunestyret til orientering. Ved å se årsplan og årsmelding for 2017 i sammenheng, kan kommunestyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

Froland. 19. Mars 2018

Hans Olav Blakstad

Leder

Sander Haga Ask

Sekretær